

Posuzování invalidity od 1.1.2010 a ostatní systémy sociálního zabezpečení

1.4.2010

MUDr. Dušan Gajdošík

Obsah

1. Zákon o důchodovém pojištění od 1.1.2010
2. Posuzování invalidity
3. Osoba zdravotně znevýhodněná
4. Mimořádné výhody a příspěvky sociální péče
5. Příspěvek na péči

Zákon č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

- účinnost od 1.1.1996
- velká novela ZDP, tzv. „parametrické změny“, s účinností od 1.1.2010
- částečná a plná invalidita je nahrazena jedinou invaliditou, která má tři stupně
- při změně stupně invalidity se již nesleduje doba pojištění, změna výše důchodu se provede přepočtem podle koeficientu
- nárok na invalidní důchod zaniká dosažením 65 let věku
- změna potřebné doby pojištění pro vznik nároku na důchod (změkčení podmínek)

Nárok na invalidní důchod

- pojištěnec nedosáhl 65 let věku
- pojištěnec byl uznán invalidním a splnil potřebnou dobu pojištění, nebo
- stal se invalidním následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání)

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Důchodové pojištění od 1.1.2010

Rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení

Posuzuje posudková služba sociálního zabezpečení

- **v první instanci** lékaři okresních správ sociálního zabezpečení
- **ve druhé instanci od 1.1.2010** lékaři České správy sociálního zabezpečení **v námitkovém řízení**
- **soudní přezkumy** posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, podmínkou je podání námitek

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Důchodové pojištění od 1.1.2010

Námitkové řízení od 1.1.2010

- námitky lze podat u kterékoli OSSZ nebo u ČSSZ
- námitky je nutno podat podle

Zákon č. 155/1995 Sb., ve znění od 1.1.2010

Pojištěnec je **invalidní**, jestliže z **důvodu** dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho **pracovní schopnosti** nejméně o 35% (§ 39 ZDP).

- Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
 - a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu **prvního stupně**,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu **druhého stupně**,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu **třetího stupně**.

Pracovní schopnost je

- schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem

Pokles pracovní schopnost je

- pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

Při určování poklesu pracovní schopnosti se bere v úvahu

- zda se jedná o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost
- zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav (ustálený na určité úrovni, kterou další léčba již neovlivní)
- zda je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován
- schopnost rekvalifikace
- při poklesu pracovní schopnosti od 35 % do 69 % schopnost využití zachované pracovní schopnosti
- při poklesu pracovní schopnosti nejméně 70 % zda je schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek

Posuzování invalidity upřesňuje vyhláška č. 359/2009 Sb.

- procentní míry poklesu pracovní schopnosti jsou uvedeny v příloze k vyhlášce
- příloha je členěna do patnácti kapitol podle jednotlivých druhů zdravotního postižení
- nerozhodují samotné diagnózy, ale míra funkčního dopadu z nich vyplývající
- při více zdravotních postižení se jednotlivá postižení nesčítají, ale určí se rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu
- horní procentní hranici lze zvýšit až o 10 % při více zdravotních postiženích a při větším vlivu zdravotního postižení na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti, využívat dosažené vzdělání a na schopnost rekvalifikace

Posuzování invalidity - vyhláška č. 359/2009 Sb.

Dolní procentní hranici lze snížit až o 10 % bodů, pokud

- dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav má jen nepodstatný vliv na schopnost pojištěnce využívat dosavadní vzdělání, zkušenosti a znalosti,
- dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je stabilizovaný
- pojištěnec je adaptován na zdravotní postižení

U invalidity prvního a druhého stupně se stanoví způsob využití zachované pracovní schopnosti.

To znamená, že se stanoví, zda je pojištěnec schopen

- vykonávat výdělečnou činnost s podstatně menšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, na kvalifikaci nebo v podstatně menším rozsahu nebo intenzitě
- rekvalifikace na jiný druh činnosti pokud není schopen využít dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti nebo pokračovat v předchozí výdělečné činnosti

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Důchodové pojištění - posuzování invalidity

U invalidity třetího stupně se stanoví, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek

- v předchozí právní úpravě se jednalo o taxativní vymezení zdravotních postižení uvedených v příloze č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb.
- současný způsob posouzení se v zásadě shoduje s tímto vymezením
- jedná se o pohybová, smyslová a mentální postižení (vozíčkáři, nevidomí, mentálně postižení na úrovni střední mentální retardace, pacienti s onemocněním schizofrenního okruhu)

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Osoba zdravotně znevýhodněná

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

- účinnost od 1.10.2004
- § 67 odst. 2 stanoví okruh osob se zdravotním postižením; jedná se o
 - osoby invalidní v prvním a druhém stupni (osoby se zdravotním postižením)
 - osoby invalidní ve třetím stupni (osoby s těžším zdravotním postižením)
 - osoby zdravotně znevýhodněné (uznané na základě rozhodnutí úřadu práce) ; OZZ nahradila ZPS (změněná pracovní schopnost)

Zvýhodnění na trhu práce

Mimořádné výhody - vyhláška č. 182/1991 Sb., příloha č. 2

- vyhláška č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení
- mimořádné výhody I., II. a III. stupně se poskytují občanům starším 1 roku s těžkým zdravotním postižením uvedeným v příloze č. 2 vyhl.
- jedná se o zdravotní postižení, která podstatně omezují pohybové nebo orientační schopnosti
- průkazky TP, ZTP a ZTP/P
- na průkazky jsou vázány různé výhody a finanční příspěvky (slevy v dopravě, bezplatná MHD, příspěvek na provoz motorového vozidla)

Příspěvky sociální péče - příloha č. 5 k vyhlášce č. 182/1991 Sb.

- příspěvek na úpravu bytu
- příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla
- příspěvek na individuální dopravu
- příspěvek na úhradu za užívání bezbariérového bytu a garáže

O mimořádných výhodách a příspěvcích rozhodují obce s rozšířenou působností

Zdravotní stav posuzuje posudková služba ČSSZ

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Příspěvek na péči

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

- účinnost od 1.1.2007
- o příspěvku na péči rozhodují obce s rozšířenou působností

Příspěvek na péči nahradil

- zvýšení důchodu pro bezmocnost
- příspěvek na péči o osobu blízkou a jinou osobu
- příspěvek na péči o dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči

Výše příspěvku na péči je stanovena podle stupně závislosti

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Příspěvek na péči

Nárok na příspěvek na péči má

- osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti v rozsahu stanoveném stupněm závislosti
- čtyři stupně závislosti (lehká, středně těžká, těžká a úplná)

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

ČSSZ

Příspěvek na péči - posuzování stupně závislosti

Vyhláška č. 505/2006 Sb.

- provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách
- blíže upravuje posuzování stupně závislosti
- sociální šetření provádí sociální pracovníci, zaměstnanci úřadů obcí s rozšířenou působností
- posudek vydává posudková služba ČSSZ

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

ČSSZ

Příspěvek na péči

Výše příspěvku na péči	do 18 let	18 let a starší
I. st.	3 000,-	2 000,-
II. st.	5 000,-	4 000,-
III. st.	9 000,-	8 000,-
IV. st.	12 000,-	12 000,-

Děkuji za pozornost

Konference „Od omezení k možnostem“

Kutná Hora, 1.4.2010

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska
v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského
finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje
občanské společnosti.